

FLECK BELEIDSPLAN 2021-2024

expertisecentrum
cultuureducatie
flevoland

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Over FleCk	4
2.1 Over FleCk	4
2.2 Missie	4
2.3 Visie	4
2.4 Terugblik 2017-2020	5
2.5 De actuele vraag bij scholen en partners	6
3. Trends en ontwikkelingen: globaal, provinciaal, lokaal	7
4. Stakeholders	8
5. SWOT en strategische keuzes voor de toekomst	10
5.1 SWOT	10
5.2 Strategische keuzes voor de toekomst	10
6. Activiteiten	11
6.1 Vier pijlers	11
6.2 Voortgezet onderwijs	14
7. Organisatie	15
8. Communicatie	15
9. Monitoring, evaluatie en kwaliteitszorg	16

1. Inleiding

FleCk – Expertisecentrum voor Cultuureducatie in Flevoland is nu zeven jaar actief in het primair onderwijs, waarvan de laatste vier jaar ook in het vmbo. Met inspiratie, innovatieve kracht, kennis, scholing, advies en onderzoek ondersteunen we scholen en culturele partners om cultuureducatie hoog van kwaliteit en hoog op de schoolagenda te houden. Dit doen we samen met onze lokale partners in de zes Flevolandse gemeenten.

In bestuurlijk opzicht zien wij dat door samenwerking met gemeenten, provincie, rijk, scholen en culturele partners afgelopen periode een goede voedingsbodem is ontstaan in Flevoland om cultuuronderwijs verder te laten groeien. Er is een breed besef bij alle partijen dat cultuureducatie belangrijk is in Flevoland. Zo speelt cultuureducatie een belangrijke rol in het regionale cultuurprofiel, het 'Flevoprofiel', dat in 2018 gestuurd is aan minister Ingrid van Engelshoven van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (hierna: OCW). Binnen dit profiel is bovendien ons co-creatieprogramma in het vmbo voor komende jaren gehonoreerd door OCW, als proeftuin en landelijk voorbeeld om voor deze doelgroep nieuwe innovatieve vormen van cultuuronderwijs te ontwikkelen.

In de nota Cultuurbeleid 2021-2024 Ruimte voor Cultuur van Provincie Flevoland speelt cultuuronderwijs een belangrijke rol. De provincie investeert, onder andere door een hogere matchingsbijdrage voor Cultuureducatie met Kwaliteit 3 (CmK3), in nog meer culturele mogelijkheden voor het Flevolandse kind. Daarbij vormen het Verhaal van Flevoland en het Culturele waarde model zoals geschetst in de nota belangrijke uitgangspunten.

Voor FleCk zijn deze uitgangspunten belangrijke pijlers in ons beleid voor de komende periode. Onze expertise in co-creatie en design thinking zetten we in om komende periode nieuwe doelgroepen te bereiken, in het bijzonder scholen en leerlingen die nu nog niet vanzelfsprekend met kunst en cultuur bereikt worden. Door te investeren in onderzoek en de eindgebruiker centraal te zetten, helpen we onze partners om het cultuuronderwijs in Flevoland nog beter aan te laten sluiten op de integrale onderwijsvisie van de school. Zo werken we met elkaar aan nog meer betekenisvol cultuuronderwijs voor de kinderen in Flevoland en versterken we met name de artistieke en maatschappelijke waarde van cultuur in de Flevolandse samenleving.

In dit beleidsplan kijken we terug én vooruit. We maken een omgevings- en stakeholderanalyse op basis van de praktijk en trends, werpen een kritische blik op ons eigen functioneren en beschrijven waar we naar toe willen komende jaren. Het plan is mede tot stand gekomen dankzij gesprekken en input van onze partners en met scholen in het veld.

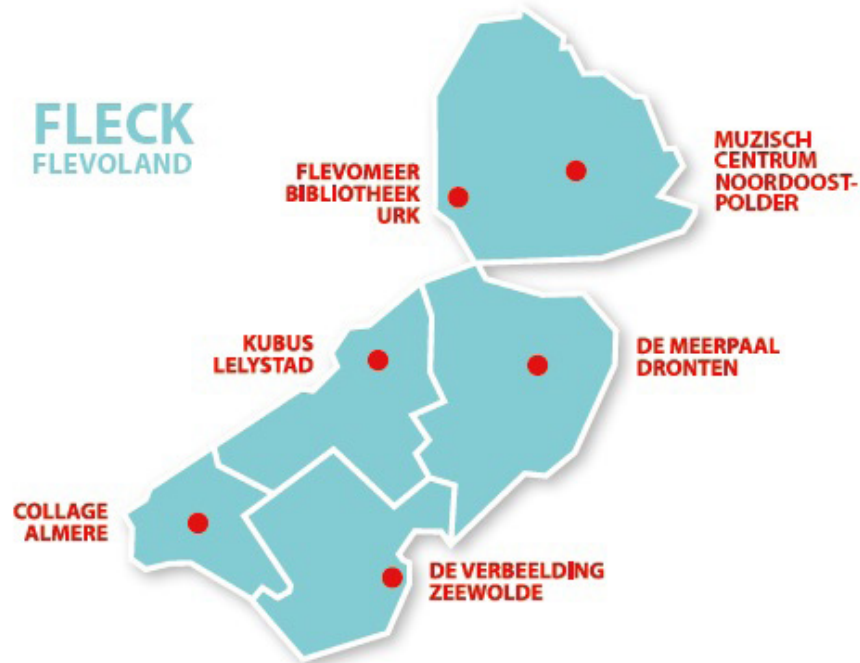
We kijken ernaar uit om de komende beleidsperiode, met nog meer impact, onze bijdrage te leveren aan de culturele toekomst van Flevoland.

2. Over FleCk

2.1 Over FleCk

FleCk is operationeel sinds 1 augustus 2013 voor het primair onderwijs (po) en actief op het gebied van innovatie, netwerken, kennisdeling, advies en deskundigheidsbevordering. Op 24 april 2013 is in het bestuurlijk overleg tussen het provinciaal bestuur en de diverse Flevolandse gemeenten afgesproken dat alle partijen zich verbinden aan de uitgangspunten om de verankering en de versterking van de kwaliteit van de cultuureducatie in het basisonderwijs te verbeteren. De provincie doet dit door haar opdracht aan FleCk, gemeenten zorgen voor een lokaal loket cultuureducatie, de zogenaamde lokale partner. Voor een school betekent dit dat zij altijd een lokale partner heeft met een eerstelijns aanbod en een provinciale partner waar zij terecht kan voor aanvullende expertise. In de dagelijkse praktijk werkt FleCk dan ook nauw samen met haar lokale partners.

Afbeelding 1: kaart Flevoland

2.2 Missie

FleCk bevordert de verankering en verbetering van de cultuureducatie binnen het onderwijs in de provincie Flevoland.

2.3 Visie

Goed cultuuronderwijs zorgt voor verbinding van kinderen met hun eigen leefomgeving en levert een belangrijke bijdrage aan hun culturele vorming en identiteitsontwikkeling. Het daagt kinderen uit om een zelfbewuste, creatieve en onderzoekende houding te ontwikkelen.

Voor goed cultuuronderwijs is structurele aandacht nodig van leerkrachten, schooldirecteuren en schoolbesturen. Met een enkele kennismaking of een incidentele ontmoeting is het doel van cultuuronderwijs niet te realiseren. Dat kan pas als cultuuronderwijs verankerd en ingebed is en verbonden met het curriculum en de integrale visie van de school. Elk Flevolands kind, ongeacht de opleiding van ouders, afkomst of thuissituatie, krijgt dan de kans om de waarde van cultuur te ervaren en zijn of haar talenten ten volle te benutten.

Het gaat bij cultuuronderwijs naast de ontwikkeling van een schooleigen visie ook om de praktische vertaling in de school: goede lesstof en kunstprojecten die aansluiten bij dat waar de school mee bezig is, inspirerende artistieke ontmoetingen met de professionele Flevolandse kunst- en culturele omgeving, vakbekwame uitvoerders van de cultuurlessen in de klas (kunstvakdocenten, kunstenaars, leerkrachten). Als dit met kwaliteit gebeurt, zowel artistiek als educatief, ontstaat cultuuronderwijs dat betekenisvol is voor leerlingen en een maatschappelijke waarde heeft. Dat levert scholen op waar Flevolandse leerlingen met een rugzak vol culturele

bagage en competenties vertrekken. Want de leerlingen van nu zijn de creatieve en culturele bouwers van Flevoland in de toekomst.

2.4 Terugblik 2017-2020

Afgelopen beleidsperiode 2017-2020 heeft FleCk een transitie doorgemaakt van aanbodgericht naar vraaggericht, bottom-up werken. In veel projecten die we samen met po, vmbo en praktijkonderwijsscholen, leerlingen en culturele partners ontwikkelen, passen we de methodiek van service design en design thinking toe. In deze werkwijze staat de vraag van de klant (school, directie, leerkracht, leerling) centraal. Deze wordt vanaf het begin bij de ontwikkeling van dienstverlening en aanbod betrokken. Daarnaast zijn we meer maatwerk gaan leveren per gemeente, gekoppeld aan de vraag van een school of lokale partner die nauw in verbinding staat met haar scholen.

De aanpak vanuit design thinking heeft geleid tot trajecten waarin alle fasen gezamenlijk worden ontwikkeld en van belang zijn en niet alleen de resultaten. Dat betekent dat deskundigheidsbevordering, innovatie, ontwikkeling en kennisdeling vaak zijn ingebed binnen een langer lopend traject met een school. Onze ervaring is dat een training, workshop of project op deze manier niet als losse activiteit wordt gezien, waardoor de kans groter is dat kennis en opgedane vaardigheden beter beklijven en een structurele plek krijgen in de school.

Enkele wapenfeiten 2017-2020:

- Het co-creatietraject van FleCk in het vmbo heeft onder meer geleid tot een culturele proeftuin Studio VMBO, waarvoor Flevoland €350.000 krijgt van OCW voor 2019 t/m 2021. De provincie heeft FleCk als penvoerder aangewezen om samen met Collage, BonteHond, leerlingen, docenten en culturele instellingen nieuwe vormen van cultuureducatie te ontwikkelen in de komende jaren. Hierdoor is ons bereik van aantal deelnemende vmbo-scholen in Flevoland verdubbeld. Een van de resultaten is een Toolkit Co-creatie waarin Flevolandse methodieken, lesmateriaal en best practises landelijk overdraagbaar worden.
- In de periode 2018-2020 hebben twintig Flevolandse basisscholen en Pabo Windesheim dankzij onder andere de begeleiding van FleCk een subsidieaanvraag gemaakt en gehonoreerd gekregen voor de Regeling Impuls Muziekonderwijs. Hierdoor is meer dan €200.000 rijks geld voor beter muziekonderwijs in het Flevolandse basisonderwijs beschikbaar. In de afgelopen periode kon zo meer dan 10% van de Flevolandse basisscholen, met hun culturele partner, gedurende drie jaar extra investeren in beter muziekonderwijs voor de leerlingen.
- De Dag van de Cultuureducatie Flevoland is een jaarlijks terugkerende grote netwerk- en inspiratie dag. Deze is gegroeid van rond de 100 deelnemende leerkrachten en culturele partners in 2016 naar jaarlijks 200 tot 250 deelnemers met een gemiddeld waarderingcijfer van een 8. Het magazine dat wij na afloop maken, trekt rond de 1.000 lezers.
- In 2018 heeft FleCk een uitgebreid educatieprogramma rond 100 jaar Zuiderzeewet voor provincie en gemeenten opgezet en gecoördineerd. Zo is in samenwerking met BonteHond en de bibliotheken o.a. de jeugdtheatervoorstelling en het kinderboek Onder Water gemaakt voor alle Flevolandse kinderen van groep 5. Meer dan 44 scholen en 7.500 kinderen zijn met dit programma over de ontstaansgeschiedenis van Flevoland bereikt.
- In het FleCk Lab hebben veel partners en meer dan 50 scholen nieuwe vormen van cultuureducatie, werkwijzen en materiaal ontwikkeld, passend bij de vragen van scholen en leerlingen. Er zijn onder andere nieuwe projecten en professionaliseringstrajecten opgezet om kunsteducatie te verbinden aan woordenschatontwikkeling speciaal voor VVE-scholen (Woordenschat & Kunst), aan techniek en media-educatie (Mediakunst & Techniek) en aan ontwikkeling van culturele competenties bij leerlingen door middel van het door ontwikkelen van lokaal cultuur-educatief lesmateriaal.
- Met het programma De Culturele Haven heeft FleCk, samen met Batavialand, BonteHond, KAF, Land Art Flevoland, Kubus, scholen en lokale partners de doorgaande leerlijn cultuuronderwijs verder ontwikkeld, als vervolg op de periode 2013 - 2016. Hiermee zijn sinds 2013 meer dan 53 basisscholen en 7.500 Flevolandse leerlingen bereikt die konden leren over hun unieke poldergeschiedenis en kunst, door middel van erfgoed, beeldend, muziek en theater.

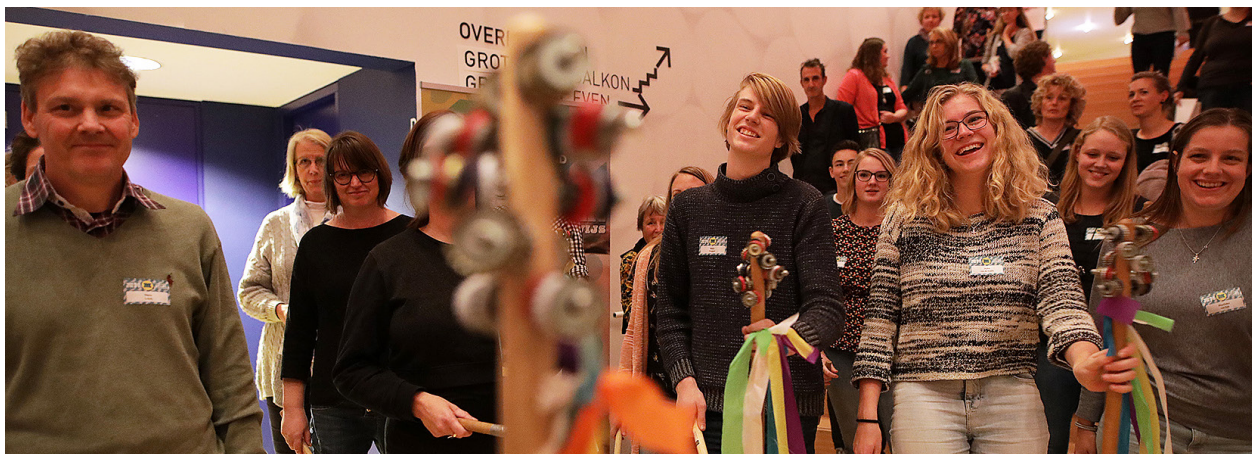
Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024

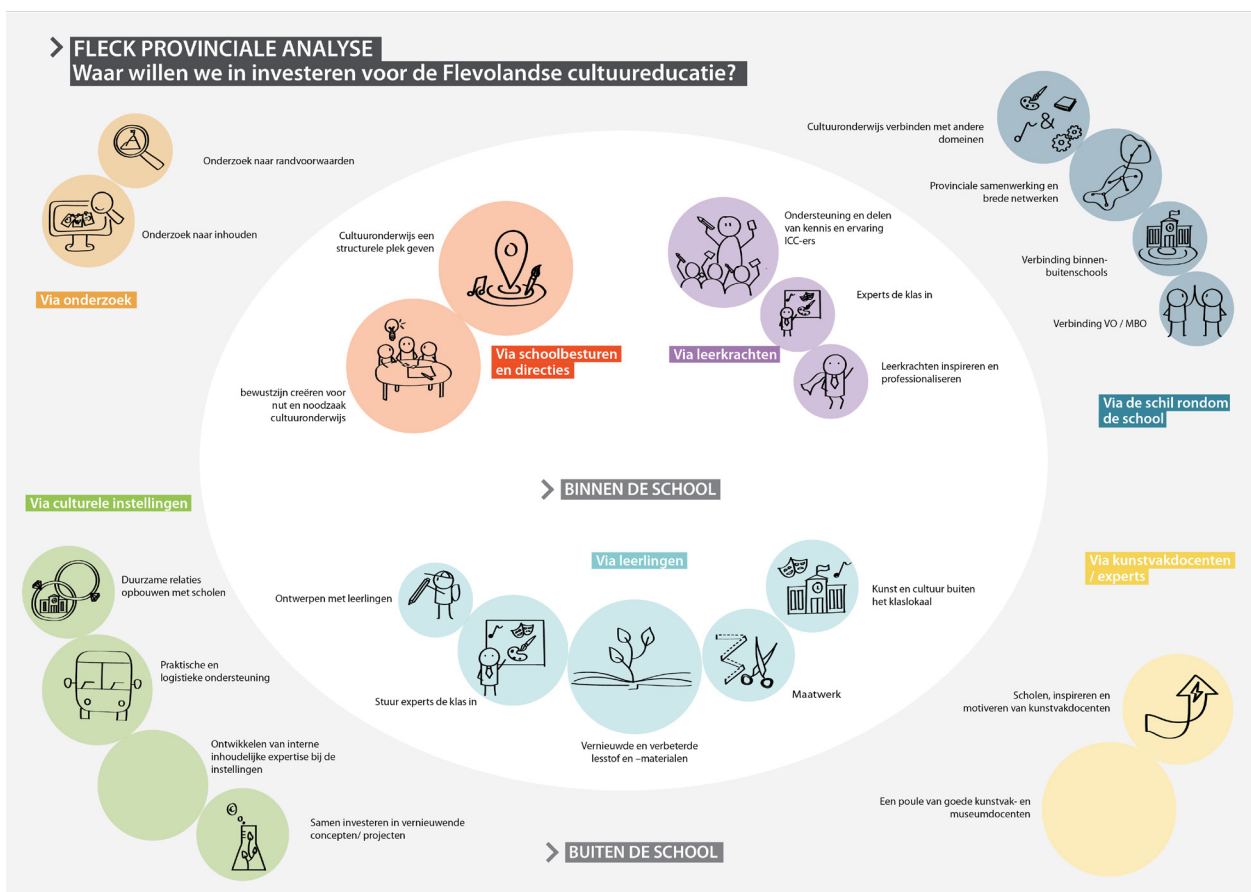
In het kader van de matchingsregeling van het Rijk Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) heeft FleCk samen met BonteHond, Batavialand, Kunstlinie Almere Flevoland (KAF) en Kubus in de periode 2013-2020 de leerlijn De Culturele Haven ontwikkeld. De (ontstaans)geschiedenis van Flevoland en de (eigen) Flevolandse identiteit vormen daarin belangrijke elementen. De CmK-regeling wordt uitgevoerd door het Fonds voor Cultuurparticipatie FCP, waar voor de periode 2021-2024 een aanvraag is ingediend. We bouwen in 2021-2024 voort op de Flevolandse leerlijn, samen met de lokale partners. Zo ontstaat een nieuw Flevolands breed CmK-programma: Kwaliteit in 3 Trappen (KI3T). Bij KI3T bieden we scholen en de culturele Flevolandse omgeving meer mogelijkheden om zowel in de basis als ook verdiepend te werken aan kwalitatief goed cultuuronderwijs. Daarmee kunnen scholen kennis blijven maken met hun culturele omgeving en het verhaal van Flevoland. Waarbij de vraag en het eigenaarschap van de school meer ruimte krijgen.

2.5 De actuele vraag bij scholen en partners

Vanaf december 2019 zijn we aan de slag gegaan met het ophalen van input voor het FleCk- beleidsplan en het ontwikkelen van een nieuwe aanpak voor CmK3. Dit deden we door middel van een uitgebreide onderzoeksfase waarin we 9 strategische sessies hielden met onze lokale partners en de provinciale culturele instellingen. Daarnaast deden we een behoefteonderzoek bij leerlingen, icc'ers en schoolleiders op 13 Flevolandse basisscholen. Onze culturele partners, schooldirecteuren, besturen en icc'ers gaven ons de volgende aandachtspunten mee:

- Creëer meer bewustzijn voor het nut en de noodzaak van cultuuronderwijs bij schoolbesturen en directies door slimmer (gezamenlijk) in gesprek te gaan.
- Zorg voor betere ondersteuning van icc'ers bij borging van hun plan in de praktijk en bouw meer lokale icc-netwerken.
- Investeer in goede kunstvak- en museumdocenten. Inspireer scholen en motiveer kunstvak- en museumdocenten. Maak een poule van topdocenten die provincie breed is in te zetten.
- Inspireer leerkrachten en professionaliseer leerkrachten (bijeenkomsten, scholing teams op maat, delen good practices).
- Bied praktische en logistieke ondersteuning (fysiek of online beheer en provinciale uitwisseling van (nieuw) lesmateriaal en busvervoer).
- Ontwikkel de interne expertise bij culturele instellingen (theorie en praktische handvatten).
- Investeer in vernieuwende concepten of projecten. Zorg voor creatieve opdrachten om de thema's van wereldoriëntatie tot leven te laten komen. Organiseer excursies, waarbij leerlingen de Flevolandse kant van het thema ontdekken.
- Verbind cultuuronderwijs met andere domeinen (vakgebieden zoals taal, techniek, natuur en milieu).
- Bouw brede netwerken en zorg voor provinciale samenwerking (betrek scholen, wijken, bibliotheken, sport en welzijn).
- Verbind binnen- en buitenschools (maak een verbinding met andere doelgroepen / het sociale domein, doe aan talentontwikkeling en speel in op actuele ontwikkelingen).
- Verbind po met vo en mbo (denk in lange lijnen 0 – 22 jaar en bouw vo en mbo uit).

Afbeelding 2: provinciale analyse cultuureducatie

3. Trends en ontwikkelingen: globaal, provinciaal, lokaal

Op het moment van indienen van dit meerjarig beleidsplan 2021-2024 van FleCk, najaar 2020, is de situatie in de wereld, in Nederland en daarmee ook in de provincie Flevoland veranderd ten opzichte van vier jaar geleden. Toen schreven we ons plan vanuit een optimistischer wereldbeeld, vanuit het perspectief van maakbaarheid. De afgelopen maanden is dat veranderd. De gevolgen van COVID-19 zijn nog niet te overzien en zullen waarschijnlijk leiden tot een recessie en scherpere tegenstelling in de maatschappij. Kansengelijkheid lijkt een vanzelfsprekendheid, maar is dat niet.

Veel Flevolandse scholen kennen een instabiele situatie door vaak wisselende directies en teamleden, een tekort aan leerkrachten en in sommige gemeentes een krimp van het aantal leerlingen. Uit onderzoek van FleCk, voorjaar 2020 op 13 Flevolandse basisscholen, bleek dat cultuureducatie voor veel scholen nog een smal begrip is. Ze vinden het heel belangrijk, maar zien nog vaak niet de relatie met de doelen die de school zelf nastreeft op het gebied van 21e-eeuwse vaardigheden, gepersonaliseerd leren, thematisch werken en talentontwikkeling.

Het besef bij de provinciale overheid dat de omgeving er wel degelijk toe doet bij kinderen en jongeren is juist in deze tijd van belang. We zien het terug in de titel van de nota Cultuurbeleid 2021-2024 Ruimte voor Cultuur. Het uitgangspunt dat cultuuronderwijs betekenis heeft voor ieder kind blijkt uit de volgende passage: 'Cultuureducatie is leren door, over en met kunst en cultuur'. Het effect is dat leerlingen weten in wat voor gebied ze wonen en hoe dat is ontstaan. Cultuureducatie draagt zo ook bij aan het versterken van de ruimtelijke waarde van Flevoland. Cultuureducatie draagt bij aan de vorming van de eigen identiteit: 'wie ben ik, waar kom ik vandaan en waar ga ik naartoe?' Daarnaast heeft zij een sterke artistieke waarde.

Als FleCk zien we het huidige tijdsgewricht als een periode waarin veel verandert met betrekking tot de keuzes binnen de lokale politiek in Flevoland. Dat kan gevolgen hebben voor de rol die FleCk en de lokale partners krijgen in relatie tot het onderwijs. COVID-19 is daarbinnen een katalysator. Het vergroot de werkdruk op scholen en het nijpende lerarentekort. Voor FleCk en haar culturele partners betekent dit een nog grotere uitdaging

om cultuuronderwijs urgent en relevant te maken, met nadruk op integraal leren, waar kunst en cultuur vakoverstijgend worden ingezet. Indien noodzakelijk vanuit afstandsonderwijs.

Daarbij staat de culturele infrastructuur voor FleCk en de scholen onder druk. De toekomst in de 1,5 meter samenleving is voor eenieder ongewis. Met elkaar moeten FleCk, lokale partners en cultuurproducenten naar andere vormen van samenwerking kijken, met meer nadruk op flexibiliteit en improvisatievermogen.

Het verhaal van Flevoland blijft daarbij net zo belangrijk als voorheen, omdat het staat voor een inclusieve samenleving met ruimte voor diversiteit. In een wereld waar verdeeldheid op politiek, economisch en sociaal-cultureel vlak realiteit is, blijven cultuur en cultuureducatie een doel en een middel, welke we graag inzetten voor het versterken van alle Flevolandse kinderen en jongeren.

4. Stakeholders

De stakeholders van FleCk zijn te verdelen in de volgende groepen:

1. **Icc'ers en leerkrachten po-scholen.** De icc'ers op de po-scholen zijn naast de leerkrachten een belangrijke groep stakeholders voor FleCk door het afnemen van één van de producten en/of diensten. Een deel van de scholen is op dit moment niet geïnteresseerd in de dienstverlening van FleCk, maar wij verwachten dat hierin verandering komt met de nieuwe laagdrempelige aanpak van CmK3. Deze aanpak is mede gebaseerd op wat de Flevolandse basisscholen ons teruggaven in het kader van onze onderzoeksfase voor CmK3.
2. **De besturen en directies van de po-scholen.** Dit is een interessante doelgroep voor FleCk, omdat cultuurbeleid op een school vanuit een meerjarige visie soms een gedeelde verantwoordelijkheid van het bestuur en de directie is. FleCk heeft deels wel en deels nog geen goede ingang bij de besturen. Deze doelgroep vraagt aandacht en die aandacht willen we de besturen in de komende periode met onze lokale partners geven.
3. **De vo-scholen.** Deze doelgroep is relatief nieuw voor FleCk. Afgelopen jaren is met ongeveer de helft van alle Flevolandse vmbo-scholen goed contact opgebouwd. Deze doelgroep bouwen we verder uit in de komende jaren, zo mogelijk ook naar havo/vwo.
4. **Lokale partners in Flevoland.** Dit zijn de door de gemeente gefaciliteerde intermediairs voor de scholen. In alle Flevolandse gemeenten hebben zij de opdracht om de eigen lokale culturele omgeving, maar vaak ook een passende selectie van provinciaal en landelijk aanbod, te koppelen aan de vraag van de scholen. De lokale partner is de contactpersoon, eerstelijns adviseur en organisator van cultuureducatie voor de scholen. Het is voor ons een essentiële groep stakeholders waar we in de komende jaren meer op strategisch niveau en op maat mee samenwerken. Dit partnerschap bouwen we uit, onder meer in CmK3. Onze ambitie is dat FleCk voor alle lokale partners nog beter te vinden is, vanuit een duidelijk beeld hoe FleCk aanvullend is op de eigen expertise en het eigen aanbod aan de scholen. Op lokaal niveau formuleren we gezamenlijke doelen, om maatwerk te kunnen leveren en in te spelen op de grote verschillen tussen gemeenten en partners binnen de provincie.
5. **De culturele instellingen en de individuele culturele ondernemers/kunstvakdocenten.** Deze groep is een belangrijke doelgroep in de FleCk-Academy en binnen het nieuwe CmK3-plan. We willen de netwerken van lokale en provinciale cultuurproducenten verstevigen in de komende periode zodat scholen en lokale partners beter de culturele kracht binnen de provincie weten te vinden. Daarnaast willen we inzetten op een provinciale kunstvakdocentenpoule die inzetbaar is in de gehele provincie. We willen ruimte voor kunstvakdocenten creëren, om lessen te ontwikkelen rond integraal cultuuronderwijs dat past bij de vraag van de school. Zo zetten we de culturele rijkdom binnen de provincie optimaal in.
6. **Hogeschool Windesheim.** Deze stakeholder is voor FleCk interessant als het gaat om op te leiden po-leerkrachten op de pabo, op het gebied van het doen van onderzoek en in diverse samenwerkingsallianties, zoals binnen het onderwerp creativiteit.
7. **ArtEZ, Hogeschool voor de Kunsten in Arnhem en Zwolle.** Met deze stakeholder is een goed contact over stageplaatsen bij FleCk. Komende periode willen we nauwer met kunstvakopleidingen samen

werken om een goede Flevolandse kunstvakdocentenpoule op te bouwen.

8. **Ambtenaren, gedeputeerde en statenleden van de provincie Flevoland.** Met de ambtenaren en de gedeputeerde is een goed contact. De statenleden vormen een doelgroep die voor een deel goed geïnformeerd is en voor een deel bijzondere aandacht vraagt.
9. **Ambtenaren en wethouders van de diverse gemeenten.** Deze stakeholders zijn van belang om lokaal cultuureducatie hoger op de agenda van het onderwijs te krijgen, bijvoorbeeld door een LEA (Lokaal Educatieve Agenda) op te starten of in de vorm van een convenant. Deze groep is goed geïnformeerd en ondersteunt in principe de opdracht en de taakstelling van FleCk. Cultuureducatie staat regelmatig op de agenda van bestuurlijke en ambtelijke overleggen provincie-breed.
10. **Het landelijk netwerk.** Voorbeelden zijn De Raad van 12, een netwerk vanuit 12 provincies waarin FleCk als cultuur educatieve expertise-instelling meepraat en het Landelijk Platform Kenniscentra (LPKC) van het LKCA. Hiermee is FleCk vaak een doorgever en vertaler van landelijke kennis en handvatten naar de Flevolandse of lokale praktijk. We werken samen in het ontwikkelen van nieuwe producten en diensten of in het opzetten van bovenregionale kennisgroepen of leergemeenschappen. Aan de andere kant heeft FleCk afgelopen jaren diverse culturele partners in het land geïnspireerd over haar methodiek van design thinking en co-creatie in het vmbo.
11. **Organisaties op gebied van welzijn, sport, natuur, milieu.** Deze richten zich op de doelgroep 4 – 18 jaar met eigen activiteiten, binnen- en buitenschools. Het is interessant kennis te nemen van dit brede aanbod en -netwerken en -samenwerkingen rond de school te stimuleren.
12. **Commerciële adviesbureaus en onderwijsbegeleidingsdiensten.** Deze bieden soms concurrerende of aanvullende diensten aan. FleCk wil dit aanbod beter in beeld krijgen om zich er actief toe te kunnen verhouden en/of er mee samen te werken.
13. **De creatieve industrie.** Deze is een mogelijke medespeler in de Lab-projecten en het is tevens een eventuele toekomstige arbeidsmarkt voor talenten. Met name in de projecten voor het vmbo wordt met hen samengewerkt.

5. SWOT en strategische keuzes voor de toekomst

5.1 SWOT

Sterkte

- Skills en expertise in design thinking en co-creatie;
- Netwerk en warme contacten met culturele partners in de provincie;
- Onderzoekend & analytisch vermogen van teamleden;
- Communicatie;
- Flexibiliteit en wendbaarheid van de organisatie;
- Draagvlak bij directies van alle FleCk partners;
- Aanwezigheid van activiteitenbudget.

Zwakte

- Klein team;
- Grote workload;
- Soms te hoge ambities;
- Scholen en partners weten soms nog onvoldoende wat ze bij ons kunnen komen halen;
- De verhouding tussen FleCk en lokale partners is soms ingewikkeld voor scholen (wie doet wat?).

Kans

- Bestuurlijk draagvlak en ambitie bij provincie voor versterking culturele infrastructuur;
- Werkwijze design thinking in cultuureducatie is landelijk uit te nutten;
- Verbinding met techniekonderwijs in 'Flevoland kiest voor onderzoekend en ontwerpend leren';
- Leerkrachtentekort doet vraag naar kunstvakdocenten stijgen;
- Aandacht voor Burgerschap en Gepersonaliseerd leren in het onderwijs;
- Schoolleiders en besturen betrekken bij nieuwe aanpak in CmK3.

Bedreiging

- Instabiele situatie binnen veel po-scholen Flevoland;
- Werkdruk, corona en leerkrachtentekort zet cultuureducatie verder onder druk;
- Gemeentelijke bezuinigingen en corona brengt culturele infrastructuur ernstig in gevaar;
- Grote verschillen in de lokale culturele infrastructuur in Flevoland en behoefte aan ondersteuning door FleCk bij diverse stakeholders in de provincie.

Conclusies

- De organisatie van FleCk heeft een groot potentieel, maar het risico is aanwezig dat de ambities te groot zijn en onzichtbaarheid en versnippering op de loer ligt;
- De samenwerking en het draagvlak in de provincie biedt veel kansen voor verdere uitbouw van de cultuureducatie in Flevoland. Tegelijkertijd is er sprake van onzekerheid op politiek en maatschappelijk vlak. De impact van het werk van FleCk en haar partners, en de lokaal-provinciale rolverdeling is soms onvoldoende helder;
- Scholen zien het belang van cultuuronderwijs en hebben vaak al goede samenwerkingen met onze lokale partner, maar staan onder een enorme druk. Daarbij is het bewustzijn over hoe cultuureducatie kan bijdragen aan onderwijsdoelen op veel scholen onvoldoende ontwikkeld.

5.2 Strategische keuzes voor de toekomst

1. In samenwerking met lokale partners en cultuurproducenten willen we komende beleidsperiode 2021 – 2024 **beter aansluiten op de integrale onderwijsvisie van de school/scholen** door middel van slimme, duurzame (langlopende) projecten, die aansluiten bij dat waar de school mee bezig is vanuit onze innovatie opdracht. De huidige tijd vraagt om wendbaar en flexibel te zijn, zodat we de actualiteit kunnen incorporeren in onze plannen. Inhoudelijke ontwikkelprojecten koppelen we aan professionaliseringstrajecten voor diegene die het project uitvoeren: leerkrachten, kunstvakdocenten, kunstenaars, educatoren. Deze innovatie is niet alleen op inhoud maar ook op vaardigheden gericht en (veelal) gekoppeld aan CmK3.

2. **Positieve urgentie creëren bij directies en schoolbesturen ten bate van cultuuronderwijs.**

Schoolbesturen en schoolleiders zijn zich vaak onvoldoende bewust van wat kan en mogelijk is met cultuuronderwijs. Onze lokale partners geven aan moeite te hebben met het bouwen van structurele relaties met schoolleiders en schoolbesturen om cultuuronderwijs structureel op de kaart te krijgen. Meerjarig commitment en visie op het niveau van directie en bestuur ten behoeve van cultuuronderwijs is echter noodzakelijk om cultuuronderwijs op een goede manier te verbinden en te borgen aan het schoolcurriculum. Komende jaren willen we ons met FleCk en lokale partners daarom inzetten op een structuur met schoolbesturen, schoolleiders, icc'ers en culturele partners met lange termijn afspraken, gemeenschappelijke doelen en een monitoringsinstrument (EVI). De rol van FleCk is om provinciale slagkracht te geven, vanuit onze expertise en het penvoerderschap CmK3. Via inspirerende vormen van kennisdeling willen we inzichtelijk maken welke resultaten je bereikt als je als schoolbestuur of school investeert in cultuureducatie.

3. We willen met FleCk **beter prioriteren** komende periode wat we wel en niet doen en dit beter etaleren en communiceren naar onze partners (scholen, onze lokale partners en kunstvakdocenten en culturele instellingen), omdat voor het veld helderder wordt waarvoor ze bij ons aan kunnen kloppen, waar we expertise in hebben, wat we doen en wat niet. Dit doen we door te inspireren, met korte films, visuals en aansprekende presentaties. En we monitoren de impact van het Flevolandse cultuuronderwijs en maken dit zichtbaar voor onze stakeholders.
4. We gaan de **co-creatie programma's in het vmbo** borgen, uitbreiden en verder versterken, samen met onze lokale- en diverse culturele partners. Dit doen we met twee nieuwe programma's in Almere en Urk en een speciaal provinciaal co-creatieprogramma in het praktijkonderwijs. De laatste is een nieuwe doelgroep voor FleCk en alle culturele partners in de provincie. Onze samenwerkingspartners scholen ondersteunen/faciliteren we daarbij in de methodiek van design thinking. Vanuit de proeftuingelden wordt een Toolkit Co-creatie ontwikkeld en landelijk uitgerold om Flevoland koploper te laten blijven in cultuureducatie in het vmbo/praktijkonderwijs. We onderzoeken de mogelijkheden voor uitbreiding naar havo/vwo.
5. We zetten in op versterking van **kwaliteit van kunstvak- en museumdocenten** in Flevoland. Hun rol wordt steeds belangrijker bij het bieden van goed cultuuronderwijs op de scholen, gezien de werkdruk en het leerkrachtentekort. Onze lokale partners geven aan moeite te hebben om goede vakdocenten te vinden en te behouden. FleCk zet zich de komende periode in voor een provinciale kunstvak- en museumdocentenpoule, inzetbaar in de gehele provincie. We werken nauwer samen met kunstvakopleidingen voor werving, we bieden scholing en een provinciaal netwerk waarin afstemming kan plaatsvinden rond het bieden van opdrachten in een aantrekkelijk volume.
6. We gaan **cultuuronderwijs stimuleren in andere domeinen**, in samenwerking met de schil om de school. We stimuleren binnen-buitenschoolse projecten en ontwikkeling van projecten met partners in andere sectoren (bibliotheken, techniek, sport etc).

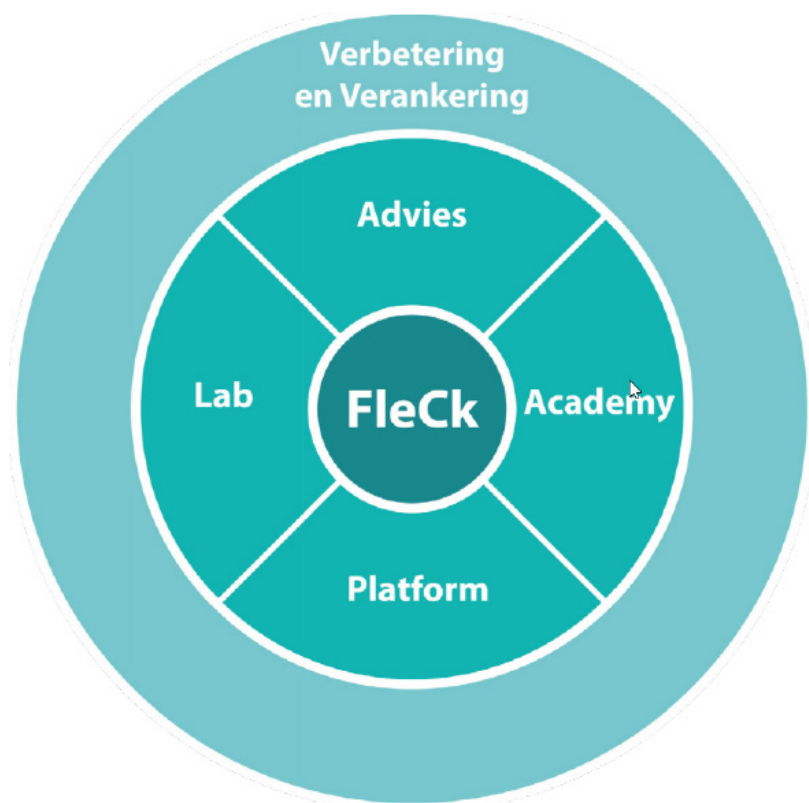
6. **Activiteiten**

6.1 **Vier pijlers**

Onze missie is het om het cultuuronderwijs in Flevoland te verankeren en te verbeteren. De rol van FleCk verschilt per situatie. Deze is afhankelijk van het type dienstverlening en afhankelijk van de behoefte van de partner(s) met wie wij werken. Wij zijn adviseur, expert (bij adviestrajecten), trainer of procesbegeleider (bij scholingsactiviteiten), faciliteerder, onderzoeker en/of procesbegeleider (bij lab-activiteiten), verbinder, inspirator en kennisdeler (bij platformactiviteiten).

We onderscheiden vier soorten activiteiten. Per school zal de verdeling er anders uitzien. De activiteiten ordenen we in vier pijlers:

- FleCk – Advies
- FleCk - Academy (deskundigheidsbevordering)
- FleCk - Lab (innovatie)
- FleCk - Platform (netwerken en kennisdeling)

Afbeelding 3: vier pijlers FleCk

Voorbeelden van activiteiten binnen de vier pijlers:

FleCk - Advies

De doelgroepen bij Advies zijn uiteenlopend, bijvoorbeeld schoolbesturen, directies, ambtenaren, statenleden, lokale en culturele partners.

Activiteiten:

- Advies over bovenschools cultuurbeleid;
- Advies over verbinding van cultuureducatie met andere domeinen;
- Advies over cultuureducatie binnen een integrale onderwijsvisie;
- Begeleiding aanvragen bij fondsen;
- Advies aan scholen of culturele partners over mogelijke oplossingen lerarentekort en werkdruk vanuit cultuureducatie;
- Advies aan culturele partners over opbouw en doorbouw van duurzame relaties met de icc'ers, schoolleiders en schoolbestuurders in hun eigen gemeente.

Voorbeeld Advies: Adviestraject Museum Het Oude Raadhuis – Urk

Vanuit FleCk ondersteunt een adviseur culturele instellingen bij het verbeteren van de kwaliteit van hun lesprogramma's en excursies voor scholen. Een voorbeeld hiervan is het adviestraject van FleCk met Museum Het Oude Raadhuis dat in 2020 is gestart. In overleg met deze instelling werd er als eerste onderzocht welke behoeftes er leven bij de scholen en leerlingen. Op welke manier kan het aanbod van Het Oude Raadhuis aansluiten op hulpvragen en leerlijnen die in het onderwijs al spelen? Tegelijkertijd werd het huidige aanbod van het Museum in kaart gebracht.

Komende periode gaat het Museum samen met een externe educatie specialist op het gebied van erfgoed kijken wat praktisch kan worden ontwikkeld of wat aangepast kan worden. In het FleCk Lab kan het gemaakte materiaal dit schooljaar worden getest op een aantal scholen. Op basis van de ervaringen wordt het definitieve nieuwe aanbod vormgegeven.

FleCk -Academy (deskundigheidsbevordering)

- Ontwikkeling en uitvoer icc-cursussen (op maat of regulier);
- Scholingstraject voor cultuurproducenten in service design en co-creatie voor het vmbo en praktijkonderwijs;
- (Team)trainingen op maat voor scholen, schoolbesturen en partners, bijvoorbeeld training Muziek, Creativiteitsontwikkeling, Woordenschat & Kunst;
- Nascholing en begeleiding Flevolandse kunstvak- en museumdocenten;
- Ontwikkeling van impactmetingen;
- Coaching vakdocenten en cultuuraanbieders po en vo;
- Inspiratie voor leerkrachten: leren van experts/coaching on the job;
- Pilot Training Cultuurcoördinatoren vo.

Voorbeeld Academy: de icc-cursus op maat

In 2018/2019 zijn wij van start gegaan met de uitvoer en ontwikkeling van het icc- cursus op maat traject voor Flevolandse basisscholen. Dit is een op maat traject, dat uitgaat van de leervraag en specifieke context van de school. De cursus eindigt niet met het schrijven van een cultuurplan maar gaat verder: FleCk begeleidt tot en met inbedding van het plan in de school. De voorlopige reacties op deze nieuwe vorm zijn positief. Het maatwerkarakter maakt dat scholen heel gericht hun schoolvisie aan hun cultuurvisie en gewenste situatie kunnen koppelen. Zo zijn alle stappen die ze maken relevant en urgent. Zowel de schoolleider als icc'ers in wording, worden hierbij begeleid door FleCk.

FleCk Lab (innovatie)

- Co-creatietrajecten binnen Cultuureducatie met Kwaliteit 3;
- Doorontwikkeling van onderdelen van De Culturele Haven;
- Co-creatieroutes voor vmbo en praktijkonderwijs binnen Studio VMBO;
- Pilots rond culturele competenties in modules in samenwerking met lokale partners;
- Provinciale uitbouw van pilot Woordenschat & Kunst;
- Co-creatietraject Mediakunst & Techniek;
- Pilots met meer kunstenaars de klas in (technieken, vaardigheden, reflectie en inspiratie voor leerlingen door goede kunstenaars en vakdocenten);
- Website met lesstof en materiaal, passend binnen het curriculum van de school;
- Ontwikkeling van nieuwe tools om gedifferentieerd aan de culturele ontwikkeling van leerlingen te werken.

Voorbeeld lab: Mediakunst & Techniek

Bij Mediakunst & Techniek zijn de leerling en de leerkracht de klanten. Zij worden betrokken bij het ontwerpen van het lesmateriaal en de activiteiten – de bouwstenen – van het eigen onderwijs. Bij het ontwerpen koppelen we de thema's die behandeld worden bij Natuur en Techniek aan de kunstdiscipline mediakunst. FleCk begeleidt het ontwerptraject waarin behalve de leerkrachten en leerlingen ook educatoren van de lokale partners als Kubus in Lelystad en De Meerpaal in Dronten en mediakunstenaars samenwerken. Het ontwerpproces bestaat uit verschillende sessies, waarbij we starten met een kick-off. Na de fases van ideeëngeneratie en conceptontwikkeling testen we de prototypes van de ontwikkelde bouwstenen. Na de test worden de bouwstenen waar nodig aangepast en ligt er nieuw lesmateriaal of een nieuwe activiteit. Bij de uitvoering van de nieuwe bouwstenen kunnen de leerkrachten rekenen op coaching on the job door een expert. Voor dit bijzondere project ontvangt FleCk aanvullende subsidie van het Fonds voor Cultuurparticipatie binnen de regeling Mediakunst en Erfgoed.

FleCk -Platform (netwerken en kennisdeling)

- Dag(en) van de Cultuureducatie Flevoland;
- Versterken netwerk schoolleiders en schoolbestuurders;
- Versterken wijkgerichte en lokale netwerken van icc'ers;
- Versterken van de kunstvak- en museumdocentenpoule;
- Onderzoek naar inhouden en actualiseren trends en ontwikkelingen in het onderwijs, en deze kennis delen met het veld;

- Onderzoek naar drijfveren en belemmeringen van de scholen om te investeren in cultuuronderwijs, en deze kennis delen met het veld;
- Inspireren met korte films, magazines en delen van best practises;
- Opzet en delen van impactmetingen naar het effect van goed cultuuronderwijs;
- Jaarlijks of tweejaarlijks verslag van meetbare resultaten CmK3 en werk van FleCk.

Voorbeeld Platform: Dag van de Cultuureducatie Flevoland

Een jaarlijks hoogtepunt in het werk van FleCk is de Dag van de Cultuureducatie Flevoland. Deze inspiratie dag vol lezingen, workshops, performances, best practises en ontmoetingen organiseren we elk jaar rond een voor het onderwijs relevant thema. In 2019 was het thema: Beleven en Doorgeven. Leerkrachten, pabostudenten en cultuuraanbieders, werkend in Flevoland, zouden zelf eerst een bijzondere kunstervaring moeten hebben ervaren om de waarde ervan aan hun leerlingen door te kunnen geven, zo was het idee. Het programma stond bol van kunstervaringen en workshops of lezingen waarin de deelnemers leerden hoe deze kunstervaringen succesvol door te geven aan leerlingen. Met 230 deelnemers was de editie de best bezochte Dag van de Cultuureducatie tot nu toe.

6.2 Voortgezet onderwijs

Ongeveer de helft van de jongeren in Flevoland gaat naar het vmbo. Cultuureducatie in het vmbo is nog geen vanzelfsprekendheid. Daarom heeft de provincie FleCk in de vorige cultuurperiode opdracht gegeven om een leerlijn voor het vmbo te ontwikkelen. We deden dit in de vorm van een co-creatie traject: Samen bouwen aan de Flevolandse cultuur, waarin we samen met leerlingen, docenten, cultuurcoördinatoren, schoolleiders, lokale en culturele partners nieuwe vormen van educatie ontwikkelden. De scholen doorliepen een compleet service-designproces: van het doen van onderzoek naar de leerling, via ideeëngeneratie en dit analyseren, tot het testen van een eerste prototype: een concept van een cultuurles of -activiteit in samenwerking met een culturele partner buiten de school. Met cofinanciering van OCW is deze pilot uitgegroeid tot proeftuin van het Flevoprofiel voor 2019-2021, met meer scholen en culturele partners.

Ook voor de periode 2021-2024 krijgt FleCk de opdracht om ons co-creatieprogramma voort te zetten. We gaan dit doen, onder andere door onze krachten te bundelen samen met Collage en BonteHond, middels Studio VMBO, voor regulier vmbo-onderwijs en praktijkscholen.

Komende beleidsperiode starten we vanaf schooljaar 2020-2021 in het kader van Studio VMBO twee nieuwe co-creatie trajecten:

1. Een co-creatie traject voor vmbo met drie Almeerse scholen en een school op Urk. Dit traject wordt 100% gefinancierd uit de incidentele proeftuinsubsidie van OCW en stopt in 2022.
2. Een co-creatie traject voor de vier praktijkonderwijsscholen uit de provincie (Almere, Emmeloord, Dronten, Lelystad). Deze wordt gefinancierd vanuit onze reguliere subsidie.

Ons plan is om daarnaast een deel van onze reguliere subsidie in te zetten voor netwerkontwikkeling en innovatiesubsidie. Hiermee kunnen de huidige co-creatieprogramma's uitmonden in een netwerk cultuureducatie in het vo, met daarbij uitbreiding naar havo/vwo. De ervaringen van het huidige programma, zoals design thinking, co-creatie, het netwerk, de culturele Roadtrip en het scholingsaanbod krijgen hierbinnen een vertaling en een voortzetting op een kostenbesparende manier.

Een aantal mogelijke elementen in ons vo-programma vanaf 2022-2023:

- Naast vmbo scholen ook havo/vwo scholen;
- Innovatie faciliteren waarmee scholen en cultuurproducenten challenges kunnen ontwikkelen die leerlingen prikkelen en uitdagen om hun talenten uit te breiden;
- Onderzoek en pilot voor een doorlopende leerlijn po-vo;
- Een training ontwikkelen samen met LKCA en andere provinciale partners, waarin we cultuur coördinatoren opleiden in vmbo, havo en vwo en hen, net als in het po, te voorzien van relevante kennis en vaardigheden om de inhoudelijke, operationele en relationele kwaliteit van cultuureducatie/cultuuronderwijs op hun school te vergroten;
- De toepassing van EVI voor het vo wordt momenteel ontwikkeld in een landelijke werkgroep. Wij zien mogelijkheden om dit door te zetten naar het vo zodra deze tool gereed is.

Er is in de afgelopen jaren een nieuwe energie ontstaan binnen de betrokken vmbo-scholen, als het om cultuureducatie gaat. Dat willen we vasthouden. Er is een goede samenwerking en afstemming tussen FleCk, lokale partners en cultuurproducenten in Flevoland die zich met innovatiegelden verder kan verdiepen in een netwerk. Dit kan resulteren in blijvende ontwikkeling en borging van het cultuuronderwijs dat de afgelopen jaren is ontwikkeld voor het vmbo. In 2021 komt er een Toolkit Co-creatie in het vmbo dat hier als handvat voor gebruikt kan worden.

7. Organisatie

FleCk is een zelfstandige eenheid binnen Stichting de Kubus. De begroting is als onafhankelijk programma opgenomen in de totale stichtingsbegroting. FleCk heeft vanaf de start haar kantoor in Kubus te Lelystad.

FleCk heeft een programmamanager, die als leidinggevende fungeert voor het FleCk- (en het Kunstlink) team. Hij legt verantwoording af aan de directeur-bestuurder van Stichting de Kubus. Het FleCk-team bestaat uit adviseurs en medewerkers met een specifieke taakstelling: muziek, deskundigheidsbevordering, CmK, communicatie, vo. Personele en rechtspositionele zaken, alsmede huisvesting en administratieve organisatie zijn geregeld met Stichting de Kubus en opgenomen in de begroting.

De FleCk-medewerkers hebben gedurende het jaar vanzelfsprekend contact met de medewerkers van de lokale partners. Daarnaast zijn er formele overleggen. Komende beleidsperiode wordt structureel samengewerkt binnen CmK3 via een stuurgroep waarbinnen eindverantwoordelijken van de lokale partners en Batavialand en BonteHond elkaar twee keer per jaar ontmoeten in een overleg. De leden hebben zicht op het beleid van de eigen gemeente en tevens kennis van het eigen onderwijsveld. FleCk werkt komende periode voor een groot deel in het verlengde van het CmK-programma. FleCk is uiteindelijk verantwoordelijk voor de prioritering en uitvoering.

8. Communicatie

We streven ernaar dat onze partners in 2025 FleCk nog beter weten te vinden en weten voor welke diensten ze bij ons aan kunnen kloppen. Het gaat daarbij niet alleen om WAT we doen, maar vooral ook HOE we het doen, en met WIE. Eigenlijk willen we dat de resultaten van ons werk in samenwerking met het culturele veld in 2021 niet alleen méétbaar zijn op de scholen, maar vooral merkbaar. Communicatie is daarbij cruciaal. Zie ook de diverse activiteiten en projecten in de pijler Platform.

FleCk wil via lobby en inspirerende manieren van kennisdeling de kennis en positieve attitude richting cultuuronderwijs verhogen. Onze zogenaamde 'warme' contacten zijn voor ons de ambassadeurs van ons werk.

Zij krijgen speciale aandacht, of het nu scholen zijn, culturele partners, schoolbesturen of ambtenaren.

Resultaten

- Draagvlak aanwezig voor cultuuronderwijs bij beslissers overheden en bij het onderwijs en partners;
- Relatiemanagement stevig verankerd;
- Een goede, werkbare en toekomstgerichte verstandhouding met de lokale partners.

Activiteiten: lobby bij provincie en gemeenten, innovatieve wijze van kennisdeling, inzet nieuwe website, best practices en whitepapers, analyse en trendwatching onderzoeken en actuele maatschappelijke en technische ontwikkelingen, training lokale partners in design thinking, gekoppeld aan Studio VMBO-trajecten.

9. Monitoring, evaluatie en kwaliteitszorg

De opdracht van Provincie Flevoland aan FleCk vraagt om een verkennende, stimulerende en proactieve rol in een complex veld, binnen een groot fysiek oppervlak, te midden van een veelheid aan belangen. Dit proces monitoren en evalueren we continu met elkaar en met onze partners, waarbij we vanuit onze missie steeds de afweging maken om ergens wel of niet op in te zetten of een activiteit wel of niet te continueren.

Daarnaast worden de producten geëvalueerd en zijn we voortdurend bezig om de kwaliteit van onze producten en dienstverlening te bewaken en te verbeteren. Bij elk product dat wij leveren, evalueren wij product en dienst met onze deelnemers, op basis van de door ons vooraf geformuleerde doelstellingen.

Binnen CmK doen we een jaarlijkse meting op alle scholen middels EVI. De uitkomsten daarvan gaan naar de provincie, gemeenten, scholen en lokale partners en nemen we mee op het niveau van ons beleid.

Tot slot leggen wij jaarlijks verantwoording af via een financieel en inhoudelijk jaarverslag aan de provincie. Tussentijds toetsen we ons beleid en de financiën middels managementrapportages per kwartaal.

